

УДК 657.42

І.М. Вигівська, к.е.н., доц.

Житомирський державний технологічний університет

Л.Я. Шевченко, ст. викл.

ДВНЗ “Криворізький національний університет”

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОРПОРАЦІЙ

Проаналізовано сучасний стан організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорацій, виявлено проблеми в даному напрямі дослідження. Розроблено організаційну модель обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації, окреслено напрями облікової регламентації ресурсного потенціалу.

Ключові слова: *ресурси, ресурсний потенціал (РП), корпорація, бухгалтерський облік.*

Постановка проблеми. Бухгалтерський облік являє собою фундаментальну інформаційну базу для формування концептуальних засад обліку та звітності, розробки нових і вдосконалення вже існуючих теорій. При складанні бухгалтерської звітності використовується економічна, соціальна й іншого роду інформація. Все це у кінцевому підсумку об'єднується в єдину інформаційну систему, яка на рівні суб'єкта господарювання формується за допомогою системи бухгалтерського обліку.

Організація бухгалтерського обліку є найбільш відповідальним етапом створення корпорації та його підготовки до ефективної діяльності. Без правильно організованого обліку господарська діяльність підприємства неможлива. По-перше, це суперечить чинному законодавству України в частині облікової регламентації, а по-друге, лише за таких умов забезпечується нормальне функціонування підприємства.

Обліковий процес великих компаній, таких як корпорації, має проблему раціональної організації бухгалтерського обліку задля формування необхідної інформаційної бази для потреб управління ресурсним потенціалом об'єднання. Вирішення даної проблеми можливе через розробку внутрішніх документів, які регламентують бухгалтерський облік на чотирьох рівнях управління (на рівні бізнес-одиниці та корпорації в цілому), створення робочого плану рахунків,

вибір багатofункціонального програмного забезпечення бухгалтерського обліку тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Базою для дослідження стали праці українських та зарубіжних науковців з проблем бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання, комп'ютеризації бухгалтерського обліку, зокрема: І.О. Бланка, О.М. Брадула, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Ю.Д. Довгала, Л.Є. Довгань, В.В. Євдокимова, Г.Г. Кірейцева, М.Д. Корінька, В.М. Костюченко, Н.Г. Міценко, Л.Г. Михальчишиної, Ю.Ю. Мороз, С.Ф. Легенчука, В.В. Пастухової, В.Ф. Палія, О.І. Пилипенка, М.С. Пушкара, К.В. Романчук, М.М. Салун, Я.В. Соколова, Ю.С. Цаль-Цалка, М.Г. Чумаченка.

Метою дослідження є вивчення сучасного стану організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорацій для можливості виявлення проблемних питань даного напрямку дослідження, що, у свою чергу, дозволило б визначити напрями удосконалення організації обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації.

Викладення основного матеріалу дослідження. Організаційні засади бухгалтерського обліку можуть розглядатися як науковообґрунтована сукупність умов, за яких найбільш економічно та раціонально здійснюється збір, обробка та зберігання облікової інформації з метою оперативного контролю за правильним використанням майна підприємства та надання користувачам неупередженої фінансової звітності.

Тому на першому етапі організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації для забезпечення ефективності використання ресурсів, пропонуємо дослідити особливості комп'ютеризації інформаційної системи корпорації, яка, у свою чергу, включає систему бухгалтерського обліку.

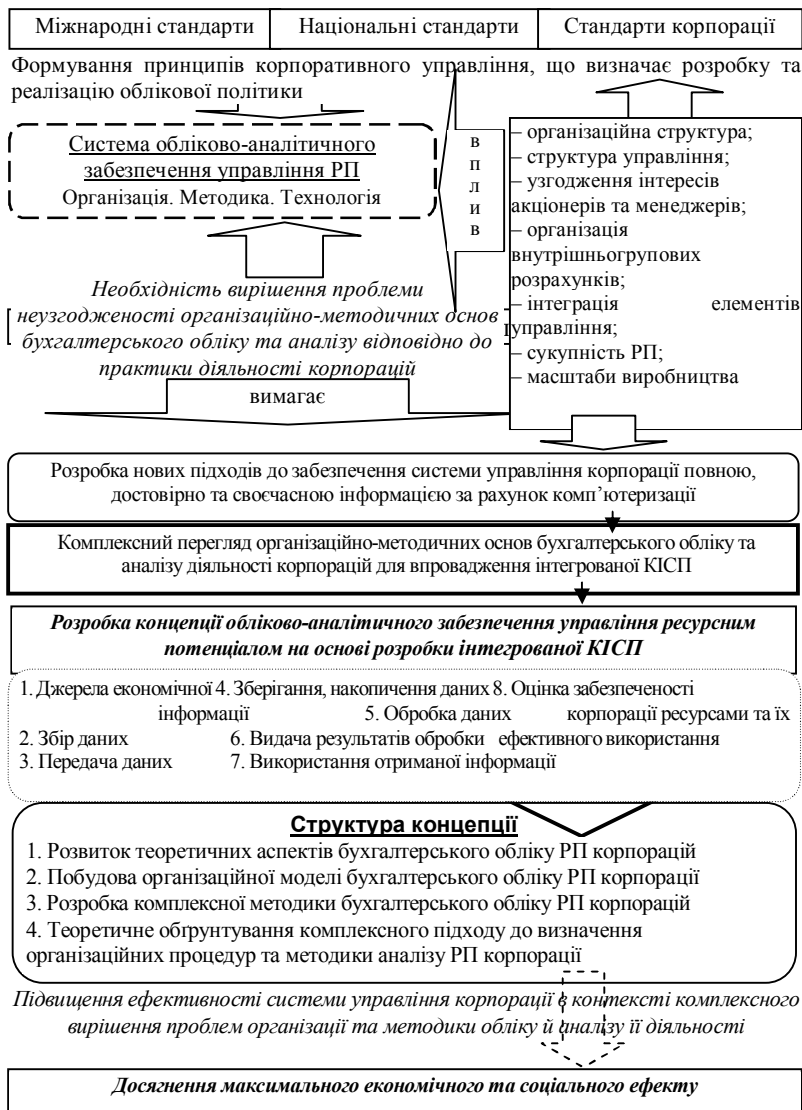

Рис. 1. Концептуальний підхід до формування та впровадження обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом на основі розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації

Зауважимо, що концепція обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом на основі розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації (КІСП) (рис. 1), яка сприяє підвищенню конкурентоспроможності корпорації та її стійкості на ринку, вимагає дослідження ринку інформаційно-комп'ютерних технологій (забезпечення) для визначення переваг до впровадження обраної технології (програмного продукту).

Виходячи з того, що корпорація є формою об'єднання підприємств, постає потреба інтеграції їх інформаційних систем для можливості утворення єдиної інформаційної системи корпорації. Інтегрованою комп'ютерною інформаційною системою корпорації є комп'ютерна інформаційна система групи об'єднаних підприємств, тобто учасників корпорації, яка включає об'єднані обчислювальні системи, програмні продукти, бази даних та мережі. Інтеграція, тобто об'єднання, комп'ютерних інформаційних систем учасників груп, зокрема у частині комп'ютерних систем бухгалтерського обліку та аналізу, сприяє розробці комплексних рішень для досягнення максимальної ефективності управління ресурсним потенціалом корпорації.

Слід зазначити, що бухгалтерський облік у цілому можна вважати однією комплексною інформаційною системою, а кожний з його напрямів (ділянок) – підсистемою. Процесу обробки облікової інформації у підсистемах присвячені праці Ф.Ф. Бутинця [1], В.М. Гужви [2], С.В. Гушко [3], В.П. Завгороднього [4], В.В. Євдокимова [5, 6], В.А. Євтушевського [7], Г.В. Емуранова [8], В.І. Подольського [9], Є.Л. Шуремова [10], Є.Н. Хотяшова [11], В.В. Панкова [12].

Усім підсистемам та модулям властивий різний ступінь узагальнення відомостей про об'єкти обліку, у даному випадку, про різні види ресурсів, на аналітичних і синтетичних рахунках. Кожна підсистема характеризується такими ознаками: наявність інформаційних входів і виходів; вихідна інформація (проміжна, звітна) придатна для безпосереднього використання в управлінні і має логічну завершеність; вихідна інформація (звітні показники) формується за певною методикою, що ґрунтується на чинному законодавстві; синтетичний облік підсистем і комп'ютерна система бухгалтерського обліку (КСБО) відображає формування показників для складання кореспонденції рахунків; аналітичний облік підсистем і КСБО деталізує та конкретизує синтетичні показники; вихідна інформація синтетичного й аналітичного обліку передається у КСБО або інші підсистеми; задачі звітності, у тому числі формування звітних показників, розв'язуються в підсистемі або в КСБО згідно з прийнятою стратегією корпорації.

Межі КСБО та її підсистем і модулів певною мірою умовні, оскільки дуже часто складно встановити певні критерії, за якими окрему задачу або підзадачу можна віднести до тієї або іншої функціональної підсистеми. Критеріями можуть бути організація документообороту, відображення господарських операцій, адресність вихідної інформації, подвійність облікових записів, необхідність збалансованості інформації та функцій управління.

У контексті нашого дослідження необхідним є виділення підсистем обліку ресурсного потенціалу корпорації, однак наразі така пропозиція не відповідає структурі інформаційної системи бухгалтерського обліку, тобто розрізу синтетичних рахунків, визначених робочим планом рахунків корпорацій. Тому для вирішення даного питання, тобто виокремлення підсистеми обліку ресурсного потенціалу корпорації КСБО та окреслення її модулів, у прешу чергу, проаналізуємо існуючі системи управління ресурсами підприємства: MRP (Material Requirements Planning) – планування матеріальних потреб; MRPII (Manufacturing Resource Planning) – планування ресурсів виробництва; ERP (Enterprise Resource Planning) – планування ресурсів підприємства.

MRP (Material Requirements Planning) та MRPII (Manufacturing Resource Planning) передбачають обмеженість управління ресурсами суб'єкта господарювання, що проявляється в плануванні матеріальних ресурсів та управління ресурсами виробництва.

ERP (Enterprise Resource Planning) належить до тих інформаційно-комп'ютерних технологій, які передбачають інтеграцію інформаційних систем учасників об'єднання (тобто бізнес-одиниць) та забезпечують повну реалізацію функцій управління у частині ефективності використання ресурсів корпорації. ERP-системи – це набір інтегрованих додатків, які комплексно, в єдиному інформаційному просторі підтримують всі основні аспекти управлінської діяльності підприємств – планування ресурсів (фінансових, людських (трудова), матеріальних) для виробництва продукції (надання послуг), оперативне управління виконанням планів (включаючи постачання, збут, ведення договорів), всі види обліку, аналіз результатів господарської діяльності. Основними вимогами, що висуваються до ERP-систем є: централізація даних в єдиній базі; близький до реального часу режим роботи; збереження загальної моделі самонаведення підприємств будь-яких галузей; підтримка територіально-розподілених структур, робота у широкому колі апаратно-програмних платформ і систем управління базами даних (СУБД).

У частині бухгалтерського обліку система ERP актуалізує плани забезпечення та використання ресурсів, а також розпочинає їх оперативну реалізацію. Раніше змодельований потік залежних замовлень виробництва перетворюється на реальний, який породжує потреби у матеріальних, трудових, фінансових ресурсах, потужностях тощо. Задоволення даних потреб породжує облікові дії, щоб забезпечити оперативну реєстрацію прямих витрат, які стосуються готової продукції (матеріальних, трудових, експлуатаційних витрат тощо), і непрямих витрат, розподілених за центрами відповідальності. Усі операції з реєстрації прямих витрат вводяться, зазвичай, у натуральному вираженні нормативного споживання. Для відображення відповідного фінансового результату ERP-системи пропонують здійснювати настройки фінансової інтеграції, дозволяють забезпечити автоматичний переклад спожитих ресурсів у їх фінансовий еквівалент. За рахунок оперативного відображення результатів діяльності, управлінський персонал має можливість у реальному часі здійснювати аналіз ефективності використання стану ресурсів, їх забезпеченість та проводити порівняльну характеристику планів і результатів, а наявність додаткових модулів для розрахунку основних показників і побудови математичних моделей значно спрощує процес бізнес-планування.

Сьогодні на вітчизняному ринку ERP-систем присутні українські, російські і західні продукти. Західні ("SAP", "Oracle", "Microsoft", "IFS") і російські ("1С", "Парус", "Галактика") розробники, в основному, працюють через торгових партнерів. Українські розробники пропонують свої програмні продукти самостійно. Зокрема програмними продуктами згаданих вище ERP-систем є SAP R/3, "MySAP All-in-One", Моноліт SQL, "1С: Предприятие 8.2", Галактика-ERP, "Microsoft Business Solutions – Ахарт", "Microsoft Business Solutions–Navision", "Парус-Підприємство" тощо.

Наразі найбільш розповсюдженими для діяльності корпорації є ERP-система "SAP R/3" – потужна ERP-система, що призначена для комплексного управління підприємством: управління матеріально-технічним постачанням, управління збутом, облік кадрів, розрахунок заробітної плати, бухгалтерський облік, планування та управління виробництвом.

Ще однією розповсюдженою на ринку програмних продуктів є ERP-система на базі "1С: Предприятие 8.2 + Oracle Database". Перевагами спільного використання "1С: Підприємство 8" і СУБД Oracle Database є: 1) високошвидкісна обробка даних у режимі необмеженого користування; 2) підтримка кластерного режиму роботи Active-Active для забезпечення

відмовостійкості та масштабованості: технологія Oracle Real Application Cluster дозволяє підтримку режиму Active-Active (коли всі вузли кластера обробляють запити користувачів); 3) автоматичний засіб діагностики стану бази даних і складання рекомендацій з підвищення продуктивності СУБД: в Oracle Database вбудовані інструменти для моніторингу діагностики роботи СУБД. На додаток до цих інструментів в Oracle Enterprise Manager вбудовані засоби для генерації рекомендацій щодо підвищення продуктивності бази даних; 4) зжимання таблиць, застарілих даних, а також резервних копій баз даних; 5) підтримка різних операційних систем (MS Windows, Linux і тощо), у тому числі 64-бітових операційних систем.

Отже, до основних переваг згаданих вище систем належать: високошвидкісна обробка даних та запитів у багатокористувацькому режимі; територіальна віддаленість бізнес-одиниць групи (учасників об'єднання); формування банку даних (головне підприємство); високий рівень аналітичності інформації; наявність аналітичних модулів.

Таким чином, правильно організований бухгалтерський облік у комп'ютерній інформаційній системі корпорації прямо залежить від побудови комп'ютерної системи бухгалтерського обліку (виділення підсистем та модулів обліку), що пересікається з питання організації облікової роботи.

Зауважимо, що КСБО – єдина інформаційна система бухгалтерського обліку, яка надає інформацію як для внутрішніх потреб, так і для зовнішніх користувачів (статистична звітність). Дана система повинна надавати інформацію для управління не за видами обліку, а за потребою управлінців і за тими об'єктами, які обліковуються. Залежно від концепції обробки облікової інформації КСБО одержує необхідну початкову інформацію від: самостійних підсистем; модулів, що входять до складу функціональних підсистем; завдань, що формують модулі обліку та комп'ютерна інформаційна система аналізу корпорації. Особливістю КСБО є те, що вона об'єднує всі облікові розділи (підсистеми) економічної інформації за єдиним принципом – принципом подвійного запису на рахунках синтетичного та аналітичного обліку. З цього виходить, що при організації підсистем облікової інформації про ресурсний потенціал корпорації необхідно визначити сформовані в цих підсистемах кореспонденції рахунків (проведення), за допомогою яких інформація передаватиметься з підсистем обліку складових ресурсного потенціалу бізнес-одиниць до КСБО корпорації (Правління), де формується цілісна інформація про сукупний ресурсний потенціал об'єднання в цілому.

Ефективність діяльності корпорації, її прибутковість та конкурентоспроможність залежать від повного й оперативного

обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом об'єднання. Існуюча система бухгалтерського обліку корпорацій має ряд проблем та недоліків, які полягають у відсутності облікової регламентації порядку відображення ресурсів підприємства, організаційної структури побудови бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу та недосконалій системі інформаційного забезпечення управління. Тому для вирішення зазначеного проблемного питання розроблено організаційну модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації (рис. 2).

Рис. 2. Організаційна модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації

Для можливості реалізації розробленого концептуального підходу до обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації в інтегрованій комп'ютерній інформаційній системі, нами запропоновано виділення в КСБО підсистеми обліку ресурсного потенціалу та, зокрема, її складових з відповідними модулями:

1) підсистема “Облік матеріальних ресурсів”: модулі: облік основних засобів, облік виробничих запасів, облік малоцінних швидкозношуваних предметів (МШП) та малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА), облік товарів і готової продукції, облік незавершеного виробництва;

2) підсистема “Облік трудових ресурсів”. У даній підсистемі ведеться облік заробітної платні у частині фонду оплати праці, інших виплат працівникам, нарахувань єдиного соціального внеску, наявності та руху кадрів;

3) підсистема “Облік фінансових ресурсів” включає модулі: облік готівки у касі, облік коштів на рахунках у банках, облік дебіторської заборгованості, облік фінансових інвестицій;

4) підсистема “Облік нематеріальних ресурсів” здійснює облік програмного забезпечення КІСК, облік придбаних баз даних, облік інших нематеріальних активів, позабалансовий облік витрат на формування людського капіталу.

Запропонована модель (рис. 2) сприяє формуванню комплексної методики бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації, визначає порядок (напрями) обліку ресурсів бізнес-одиниць та корпорації у цілому, окреслює комунікаційні зв'язки між підсистемами системи управління об'єднанням.

Для розмежування різних за змістом об'єктів управління з метою виділення окремих модулів та підсистем обліку ресурсного потенціалу, слід ввести додаткові внутрішні субрахунки, які полегшують групування інформації відповідно до складових ресурсного потенціалу корпорації.

Цим і пояснюється бажання багатьох економістів розширити номенклатуру синтетичних рахунків робочого Плану рахунків. Такої думки дотримуються М.І. Кутер [13], В.Б. Івашкевич [14], В.Ф. Палій [15], І.Д. Лазаришина [16], М.Т. Щирба [17]. Деталізація облікової інформації у додаткових синтетичних рахунках, що вводяться, повинна обумовлюватися підвищенням аналітичних і контрольних функцій бухгалтерського обліку, а також потребою в ній системи управління.

Відповідно до визначених складових ресурсного потенціалу, а також враховуючи цілі інформаційного забезпечення аналізу стану,

розвитку, забезпеченості та ефективності використання матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів корпорації, слід розробити робочий План рахунків бухгалтерського обліку у частині бухгалтерських рахунків для обліку ресурсного потенціалу (табл. 1) із застосуванням класифікатора (номенклатури) ресурсів за їх видами.

У робочому Плані рахунків необхідно виділити чотири розділи (Розділ 1 “Рахунки матеріальних ресурсів”, Розділ 2 “Рахунки нематеріальних ресурсів”, Розділ 3 “Рахунки фінансових ресурсів”, Розділ 4 “Рахунки трудових ресурсів”), де шифр розділу є умовним кодом аналітичного обліку та присвоюється рахунку перед його основним синтетичним кодом.

Присвоєння синтетичному рахунку умовного коду автоматично відносить його до виділених нами підсистем обліку ресурсів в КСБО, а обрання за аналітичною ознакою виду ресурсу (використовуючи класифікатор/номенклатор) дозволяю встановити факт використання ресурсу або визначити його залишки за окремою бізнес-одиницею.

Таким чином, в умовах інтегрованої КІСК досягається ефект максимальної деталізації інформації про ресурсний потенціал корпорації, що сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами об’єднання.

Таблиця 1

Запропонований робочий План рахунків бухгалтерського обліку у частині бухгалтерських рахунків для обліку ресурсного потенціалу

Код	Найменування	Валютний облік	Кількісний облік	Відношення до балансу
1	2	3	4	5
00	Допоміжний рахунок			А/П

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Розділ 1. Рахунки матеріальних ресурсів				
Основні засоби				
1.10.0	Інвестиційна нерухомість		+	А
1.10.1	Земельні ділянки		+	А
1.10.2	Капітальні витрати на поліпшення земель			А
1.10.3	Будинки та споруди		+	А

1.10.4	Машини та обладнання		+	А
1.10.5	Транспортні засоби		+	А
1.10.6	Інструменти, прилади та інвентар		+	А
1.10.7	Тварини		+	А
1.10.8	Багаторічні насадження		+	А
1.10.9	Інші основні засоби		+	А
1.13.1	Знос основних засобів			П
1.13.5	Знос інвестиційної нерухомості			П
1.15.1	Капітальне будівництво		+	А
1.15.2	Придбання (виготовлення) основних засобів		+	А
Інші необоротні активи				
1.17	Відстрочені податкові активи			А/П
1.19	Гудвіл			А/П
Виробничі запаси				
1.20.1	Сировина й матеріали		+	А
1.20.2	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби		+	А
1.20.3	Паливо		+	А
1.20.4	Тара й тарні матеріали		+	А
1.20.5	Будівельні матеріали		+	А
1.20.6	Матеріали, передані в переробку		+	А
1.20.7	Запасні частини		+	А
1.20.9	Інші матеріали		+	А
1.25	Напівфабрикати		+	А
МШП та МНМА				
1.11.1	Бібліотечні фонди		+	А
1.11.2	Малоцінні необоротні матеріальні активи		+	А
1.11.3	Тимчасові (нетитульні) споруди		+	А
1.11.4	Природні ресурси		+	А

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
1.11.5	Інвентарна тара		+	А
1.11.6	Предмети прокату		+	А
1.11.7	Інші необоротні матеріальні активи		+	А
1.13.2	Знос інших необоротних матеріальних активів			П
1.15.3	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів		+	А
1.22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		+	А
Товари і готова продукція				
1.26	Готова продукція		+	А

1.28.1	Товари на складі		+	А
1.28.2	Товари в торгівлі		+	А
1.28.3	Товари на комісії		+	А
1.28.4	Тара під товарами		+	А
1.28.5	Торгова націнка		+	А
1.28.6	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу		+	А
Незавершене виробництво				
1.23	Виробництво		+	А
1.24	Брак у виробництві		+	А
Розділ 2 Рахунки нематеріальних ресурсів				
Програмне забезпечення КІСК				
2.12.6.1	Власне програмне забезпечення комп'ютерної інформаційної системи корпорації		+	А
2.12.6.2	Розроблені модулі КІСК		+	А
2.12.6.3	Інше програмне забезпечення, технології комп'ютеризації		+	А
Придбані бази даних				
2.12.7.1	Придбані бази даних інвесторів		+	А
2.12.7.2	Придбані клієнтські бази даних		+	А
2.12.7.3	Придбані бази даних постачальників		+	А
2.12.7.4	Інші придбані бази даних		+	А
Інші нематеріальні активи				
2.12.1	Права користування природними ресурсами		+	А
2.12.2	Права користування майном		+	А
<i>Продовження табл. 1</i>				
1	2	3	4	5
2.12.3	Права на комерційні позначення		+	А
2.12.4	Права на об'єкти промислової власності		+	А
2.12.5	Авторське право та суміжні з ним права		+	А
2.12.8	Інші нематеріальні активи		+	А
2.13.3	Накопичена амортизація нематеріальних активів			П
2.15.4	Придбання (створення) нематеріальних активів		+	А
Власні інформаційні ресурси				
2.06.1.1	Знання та досвід персоналу			Позабал
2.06.1.2	Підвищення кваліфікації			Позабал
2.06.1.3	Інші інформаційні ресурси			Позабал
Розділ 3 Рахунки фінансових ресурсів				
Готівка в касі				

3.30.1	Каса в національній валюті			A
3.30.2	Каса в іноземній валюті	+		A
3.33.1	Грошові документи в національній валюті			A
3.33.2	Грошові документи в іноземній валюті	+		A
Грошові кошти на рахунках в банках				
3.31.1	Поточні рахунки в національній валюті			A
3.31.2	Поточні рахунки в іноземній валюті	+		A
3.31.3	Інші рахунки в банку в національній валюті			A
3.31.4	Інші рахунки в банку в іноземній валюті	+		A
3.33.3	Грошові кошти в дорозі в національній валюті			A
3.33.4	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	+		A
3.33.5	Інші кошти	+		A
Дебіторська заборгованість				
3.18.1	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду			A
3.18.2	Довгострокові векселі одержані			A

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
3.34.1	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті			A
3.34.2	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	+		A
3.36.1	Розрахунки з вітчизняними покупцями			A
3.36.2	Розрахунки з іноземними покупцями	+		A
3.36.3	Розрахунки з учасниками ПФГ			A
3.37.1	Розрахунки за виданими авансами			A
3.37.2	Розрахунки з підзвітними особами			A
3.37.3	Розрахунки за нарахованими доходами			A
3.37.4	Розрахунки за претензіями			A
3.37.5	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків			A
3.37.6	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок			A
3.37.7	Розрахунки з іншими дебіторами			A
3.37.8	Розрахунки з державними цільовими фондами			A
3.38	Резерв сумнівних боргів			A
3.39	Витрати майбутніх періодів			A

Фінансові інвестиції				
3.14.1	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі			А
3.14.2	Інші інвестиції пов'язаним сторонам			А
3.14.3	Інвестиції непов'язаним сторонам			А
3.14.4	Інші довгострокові фінансові інвестиції			А
3.35.1	Еквіваленти грошових коштів			А
3.35.2	Інші поточні фінансові інвестиції			А
Розділ 4 Рахунки трудових ресурсів				
Фонд оплати праці				
4.66.1.1	Основна заробітна плата			П
4.66.1.2	Додаткова заробітна плата			П
4.66.1.3	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати			П

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
Інші виплати працівникам				
4.66.2	Депоновані виплати працівникам			П
4.66.3	Виплати працівникам понад фонд оплати праці			П
Єдиний соціальний внесок				
4.65.1	ЄСВ з основної заробітної плати			П
4.65.2	ЄСВ з додаткової заробітної плати			П
4.65.3	ЄСВ з заохочувальних та компенсаційних виплат			П
4.65.4	ЄСВ з виплат працівникам понад фонд оплати праці			П
Наявність та рух кадрів				
4.06.2.1	Адміністративно-управлінський персонал			Поза-бал
4.06.2.2	Промислово-виробничий персонал			Поза-бал
4.06.2.3	Інший персонал підприємства			Поза-бал

Окрім наведених вище пропозицій у корпорації повинно бути розроблено та впроваджено внутрішнє Положення корпорації про ресурсний потенціал. Рекомендовану структуру даного Положення приведено в таблиці 2 (визначає сутність та види ресурсів, містить модель організації та ведення бухгалтерського обліку складових ресурсного потенціалу, його документальне забезпечення, послідовність контрольних заходів та аналітичних процедур).

Таблиця 2

*Структура та характеристика основних елементів
Положення про ресурсний потенціал корпорації*

Назва статті	Коротка характеристика
1	2
Ст. 1. Загальні положення	Визначено організаційні питання
Ст. 2. Основні поняття, що використовуються в Положенні	Наведено визначення основних понять, що використовуються в Положенні (ресурси, РП корпорації, матеріальні, нематеріальні, трудові та фінансові ресурси)

Закінчення табл. 2

1	2
Ст. 3. Складові РП корпорації	Розкрито складові ресурсного потенціалу з виділенням об'єктів бухгалтерського обліку
Ст. 4. Мета та завдання	Визначено мету та завдання бухгалтерського обліку та аналізу РП корпорації
Ст. 5. Порядок організації бухгалтерського обліку РП	Включає організаційну модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації в умовах інтегрованої КІСК
Ст. 6. Методика бухгалтерського обліку РП	Містить модель ведення бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації
Ст. 7. Організаційні засади аналізу РП	Визначено форму ведення, суб'єкти та об'єкти аналізу РП корпорації, його інформаційне забезпечення
Ст. 8. Методика аналізу ресурсного потенціалу	Включає порядок застосування аналітичних процедур щодо визначення забезпеченості та ефективності використання РП корпорації
Ст. 9. Методи внутрішнього контролю РП	Наведено методи фактичного та документального контролю за достовірністю бухгалтерського обліку РП як бізнес-одиниць, такі і корпорації в цілому
Ст. 10. Прикінцеві положення	Визначено особливості внесення змін та чинність цього Положення
Додатки	Представлено пакет внутрішньої документації, робочий план рахунків бухгалтерського обліку

У контексті розвитку положень організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації та чіткої необхідної регламентації облікового відображення операцій з формування та використання ресурсів розроблено внутрішнє Положення про ресурсний потенціал корпорації. Дотримання норм даного Положення дозволить корпораціям вирішити

проблеми оптимального використання ресурсного потенціалу, диверсифікації діяльності та економії на масштабах виробництва.

Висновки та пропозиції. Отже, функціонування системи бухгалтерського обліку корпорації неможливе без ефективної організації її складових в умовах створення комп'ютерної інформаційної системи підприємства. У результаті дослідження сформовано підхід до удосконалення елементів організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в частині ідентифікації комунікаційних зв'язків у КІСК, розроблено облікову регламентацію, побудовано модель організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації. Все це сприяє отриманню повної, достовірної та оперативної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень щодо забезпечення та використання ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання.

Список використаної літератури:

1. *Бутинець Ф.Ф.* Інформаційні системи бухгалтерського обліку : підручник / *Ф.Ф. Бутинець та ін.* – Житомир : Рута, 2002. – 544 с.
2. *Гужва В.М.* Інформаційні системи і технології на підприємствах : навч. посібник / *В.М. Гужва.* – К. : КНЕУ, 2001. – 400 с.
3. *Гушко С.В.* Управлінські інформаційні системи : навч. посібник / *С.В. Гушко, А.В. Шайкан.* – Львів : Магнолія Плюс, 2006. – 320 с.
4. *Завгородний В.П.* Автоматизація бухгалтерського учёта, контролю, аналізу та аудиту / *В.П. Загородний.* – К. : А.С.К., 1998. – 768 с.
5. *Євдокимов В.В.* Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)” / *В.В. Євдокимов.* – Ж., 2011. – 37 с.
6. *Євдокимов В.В.* Ефективність впровадження комп'ютерної системи бухгалтерського обліку у корпораціях / *В.В. Євдокимов, Ю.Д. Довгаль* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>.

7. *Євтушевський В.А.* Стратегія корпоративного управління / *В.А. Євтушевський, К.В. Ковальська.* – К. : Знання, 2007. – 287 с.
8. *Емуранов Г.В.* Комплексная автоматизация бухгалтерського учета в промышленности / *Г.В. Емуранов.* – М. : Финансы и статистика, 1987. – 143 с.
9. Информационные системы бухгалтерского учёта : учебник / *В.И. Подольский, В.В. Дик, А.И. Уринцов* ; под ред. *В.И. Подольского.* – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 319 с.
10. *Шуремов Е.Л.* Автоматизированные информационные системы бухгалтерского учёта, анализа, аудита : учеб. пособие / *Е.Л. Шуремов, Э.А. Умнова, Т.В. Воропаева.* – СПб. : Перспектива, 2001. – 363 с.
11. *Хотяшов Э.И.* Проектирование машинной обработки экономической информации : учебник / *Э.И. Хотяшов.* – М. : Финансы и статистика, 1987. – 212 с.
12. *Панков В.В.* Автоматизированный учёт на предприятиях по поставкам продукции / *В.В. Панков.* – М. : Финансы и статистика, 1984. – 175 с.
13. *Кутер М.И.* Теория и принципы бухгалтерського учёта : учеб. пособие / *М.И. Кутер.* – М. : Финансы и статистика, Экспертное бюро, 2000. – 544 с.
14. *Ивашкевич В.Б.* Бухгалтерский учёт в условиях совершенствования хозяйственного механизма / *В.Б. Ивашкевич.* – М. : Финансы и статистика, 1982. – 175 с.
15. *Палий В.Ф.* АСУ и проблемы в теории бухгалтерського учета / *В.Ф. Палий, Я.В. Соколов.* – М. : Финансы и статистика, 1981. – 224 с.
16. *Лазаришина І.Д.* Економічний аналіз: історія та тенденції розвитку : монографія / *І.Д. Лазаришина.* – Рівне : УДУВГП, 2002. – 182 с.
17. *Щирба М.Т.* Концепція управлінського обліку в Україні / *М.Т. Щирба* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_3/140.pdf.

ВИГІВСЬКА Ірина Миколаївна – доцент кафедри господарського і фінансового контролю Інституту обліку і фінансів Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

- бухгалтерський облік;
- ресурсний потенціал.

ШЕВЧЕНКО Любов Ярославівна – старший викладач кафедри обліку, аудиту і фінансового аналізу ДВНЗ “Криворізький національний університет”.

Наукові інтереси:

- бухгалтерський облік;
- ресурсний потенціал.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2013